

بزرگ‌ترین تهدید تروریستی تاریخ خنثی شد

همزمان با پایان کار داعش در کشورهای عراق و سوریه، دبیر شورای عالی امنیت ملی کشورمان در گفت‌وگویی با جامجم، بحران تروریسم منطقه‌ای را در مسیر حل و فصل نهایی عنوان کرد و در عین حال تاکید کرد که با توجه به از بین رفتن یکی از ابزارهای رژیم صهیونیستی برای ایجاد آشوب در منطقه، احتمال رفتار غیرمعقول از طرف آنها وجود دارد؛ هرچند هزینه رفتارهای شورانگیز آنها بر مراتب نسبت به گذشته بیشتر شده است.

به گزارش آران نیوز: علی شمخانی در این گفت‌وگو همچنین به اقدامات خصمانه عربستان سعودی در سال‌های اخیر اشاره کرد و گفت: این رویکرد ضدایرانی محدود به سال‌های اخیر نبوده و از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی این روند با حمایت از صدام آغاز و با پشتیبانی از گروهک تروریستی منافقین و گروه‌های تروریستی در شمال غرب و جنوب شرق کشورمان ادامه داشته است.

وی با تشریح راهبردهای نادرست عربستان در لبنان، سوریه و یمن، راه‌حل از میان بردن اختلافات و کاهش تنش در منطقه را اصلاح رویکردهای اشتباه و جبران خطاهای گذشته دانست.

وی همچنین مسیر آغاز شده از سوی آمریکا در برجام را به معنای خروج سیاسی این کشور از توافق هسته‌ای عنوان کرد و از فروپاشی برجام در صورت تداوم مسیر فعلی آمریکا صحبت کرد.

دبیر شورای عالی امنیت ملی در آغاز این گفت‌وگو با تسلیت درگذشت جمعی از هموطنانمان در فاجعه زلزله اخیر در مناطق غربی کشور، با خانواده‌های مصیبت دیده‌گان ابراز همدردی کرد.

مشروح گفت‌وگوی جامجم با علی شمخانی، نماینده مقام معظم رهبری و دبیر شورای عالی امنیت ملی را در ادامه می‌خوانید: باتوجه به اعلام خبر مسرت‌بخش پایان سیطره داعش بر سرزمین‌های تحت‌تصرف این گروه در عراق و سوریه، ارزیابی جنابعالی از این رخداد و آینده این گروه چیست؟

در ابتدا این پیروزی و فتح بزرگ را به محضر مقام معظم رهبری که از آغاز پیدایش این جریان شوم و نکبت‌بار با هوشمندی و فرامین دوران ساز و حکیمانه، جهاد بی‌امان، مقاومت و سازش‌ناپذیری در برابر این جریان و حامیانش را به‌عنوان تنها راهبرد پیروزی تعیین و ترسیم فرمودند و همچنین حضرت آیت‌العظمی سیستانی، مرجعیت عالی شیعه در عراق، رهبران و مردم منطقه بویژه دولت، مردم و نیروهای مسلح ایران، عراق و سوریه و مدافعین حرم، حزب‌الله لبنان، حشد الشعبی و سایر گروه‌های مردمی که با وحدت و انسجام و مقاومت و جانفشانی پایان داعش و داعشیان را رقم زدند تبریک و تهنیت عرض می‌کنم. بحمدالله با همت بلند، عزم راسخ، اتکا به نصرت خداوند و توانمندی‌های بومی و مردمی یکی از بزرگ‌ترین تهدیدهای تروریستی تاریخ خنثی و زمینه بازگشت کامل آرامش و امنیت به منطقه فراهم شد. گرچه برخی کشورهای فرامنطقه‌ای و مرتجع منطقه تمام تلاش خود را با فروش سلاح، پرداخت پول و ارائه اطلاعات برای حفظ داعش و تثبیت نامنی به منظور اعمال سیاست‌های مداخله‌جویانه خود و سرنگونی دولت‌های قانونی به‌کار بستند، اما اراده دولت، ارتش و نیروهای مردمی در سوریه و عراق فوق‌قدرت آنها بود و به توطئه‌ها خاتمه داد. البته این دستاورد عظیم انتهای مسیر نیست و نبرد تا نابودسازی آخرین بقایای تروریست‌ها و شکست تفکر داعش‌ساز و تروریست‌پرور ادامه خواهد یافت. بی‌تردید امنیت و عزت امروز خود را مدیون اینثارگری‌های شهدا و صبر و استقامت خانواده‌های آنان هستیم و ضروری است فداکاری‌های آنان در دفاع از مرزهای جهان اسلام و انسانیت در حافظه تاریخی مردم و نسل‌های آینده ثبت شود.

به نظر می‌رسد با پایان کار داعش در عراق و سوریه، سناریوهای جدیدی برای منطقه در حال اجراست؛ از جمله شکل‌گیری ماجراهایی چون کردستان عراق و استعفای حریری. هدف اصلی این سناریوها چیست؟

اصل وجود طراحی خارجی برای بحران‌سازی در منطقه بویژه از سوی رژیم صهیونیستی قابل انکار نیست، اما خوشبختانه با توجه به روند ایفای نقش موثر و قدرت یافتن محور مقاومت در منطقه و افزایش ثبات ناشی از بهره‌گیری از ظرفیت‌های ملی، عملاً امکان استفاده ابزاری از جریان‌های سیاسی، قومی و مذهبی برای ایجاد بحران به حداقل رسیده است. فرجام همه‌پرسی غیرقانونی در اقلیم کردستان عراق و استعفای تحت‌اجبار نخست‌وزیر لبنان نیز نشانه‌ای از کاهش امکان مداخله‌گری موثر با طراحی خارجی است. به طور قطع هدف از ایجاد شرایطی از این دست، جبران خلاً ناشی از نابودی تروریسم و از دست دادن ابزارهای مداخله‌ای توسط قدرت‌های فرامنطقه‌ای و برخی کشورهای منطقه است.

حاکمان جدید سعودی تمایل دارند ریسک‌های انتقال قدرت در عرصه داخلی خود را با ایجاد چالش در سیاست منطقه‌ای پوشش دهند. این روش نادرست موجب افزایش بحران در سیاست خارجی سعودی شده و پیش‌بینی ما این است که این روند به موازات تخاصم‌های موجود در داخل خاندان سعودی، ادامه خواهد یافت.

دخالت غیرمشروع اخیر در لبنان توسط سعودی نیز که با برکناری و احضار خانواده حریری و با هدف بیعت گرفتن برای برادر او برخلاف حقوق و موازین بین‌المللی صورت پذیرفت؛ به طور قطع محکوم است و منجر به افزایش نفرت عمومی از سعودی‌ها در لبنان و منطقه می‌شود.

عربستان باید این واقعیت را بپذیرد که لبنان یک کشور مستقل و دارای حاکمیت ملی است و نمی‌تواند با پول یا فشار سیاسی دولت این کشور را تحت کنترل خود درآورد.

نشست اتحادیه عرب با غیبت تعدادی از کشورها به دلیل مخالفت با رویکرد و تصمیمات ضدایرانی همراه بود و دبیرکل اتحادیه عرب در آن به ایراد برخی اتهامات علیه کشورمان و حزب‌الله لبنان پرداخت. ارزیابی شما از این اجلاس و مواضع اعلام شده چیست؟

اجلاس اتحادیه عرب قاعدتا بایستی به مهم‌ترین تحولات کشورهای عربی و یافتن راهکارهایی برای عبور آنها از بحران‌ها بپردازد. متأسفانه به رغم این که در بسیاری از کشورهای جهان حتی کشورهای غربی موضوع فلسطین با توجه به تصمیم اخیر آمریکا در خصوص دفتر فلسطین در آمریکا و سرکوب گسترده مردم در اراضی اشغالی مطرح است، جای این بحث در اجلاس اتحادیه عرب کاملاً خالی ماند. شاید اتحادیه عرب فراموش کرده فلسطین یک کشور عربی است. کشوری مانند یمن نیز بیش از دو سال است تحت بمباران و محاصره قرار دارد و گویا اتحادیه عرب چشمان خود را روی جنایات بی‌سابقه‌ای که از سوی یک کشور عربی علیه شهروندان کشور عربی دیگر اعمال می‌شود بسته و اساساً این جنایات را نمی‌بینند و فریاد مظلومیت هزاران عرب مسلمان یمنی را نمی‌شنوند. بحران در روابط با قطر، بحرین و سوریه نیز توسط برخی اعضای اتحادیه بویژه عربستان سعودی ایجاد شده و تداوم دارد. تا وقتی سخنرانی‌های تبلیغاتی و فرافکنی در دستور کار اتحادیه عرب بوده و ریشه‌های بحران‌ها را تعمداً نادیده بگیرند، بعید است مردم کشورهای عربی به تصمیمات و اقدامات سران خود امیدوار باشند و این اجلاس‌ها تأثیری در تأمین منافع واقعی جهان عرب داشته باشد.

دلایل رویکرد خصمانه عربستان علیه جمهوری اسلامی ایران در سال‌های اخیر چیست؟

اقدامات سوء عربستان سعودی علیه ایران از ابتدای انقلاب وجود داشته و موضوع جدیدی نیست. حمایت مالی، تسلیحاتی و سیاسی عربستان سعودی از صدام، حمایت از گروه‌های ضدانقلاب در شمال غرب و جنوب شرق ایران، حمایت از گروهک تروریستی منافقین، کشتار حجاج بی‌دفاع در موسم حج سال 66، حمایت از گروه‌های تکفیری، سازماندهی حمله انتحاری علیه سفارت ایران در بیروت و حمایت از عاملان کشتار نمایندگان ایران در مزارشریف از مصادیق بارز این اقدامات در حوزه امنیتی است.

اتخاذ این سیاست از سوی دولت سعودی در حوزه‌های دیگری چون شکل‌گیری فاجعه منا و عدم همکاری در درمان مجروحان و شناسایی شهدای این رخداد تأسف‌آور و همچنین تلاش برای انزوای جمهوری اسلامی ایران و قطع روابط همسایگان با ایران نیز بوضوح مشاهده می‌شود.

به نظر من عربستان سعودی در یک چرخه نادرست حرکت می‌کند و برای حل بحران داخلی، بحران منطقه‌ای می‌آفریند. اما بسیار روشن است که سعودی‌ها برای حل بحران‌های خودساخته در منطقه، توان مدیریتی و امنیتی خود را مرحله به مرحله از دست می‌دهند.

نگرانی امروز ما این است که در ادامه این مسیر، عربستان سعودی چنان در مسیر قهقرا قرار بگیرد که نتواند حتی موجودیت خود را حفظ کند؛ چرا که در چنین شرایطی و با کاهش قدرت و ظرفیت‌های حاکمیتی در این کشور، موضوع تجزیه عربستان و ظهور داعش و امثال آن می‌تواند به عنوان یک احتمال جدی پیش روی سعودی‌ها قرار بگیرد. ما از مسیر بحران‌آفرینی سعودی‌ها علیه خودشان خرسند نیستیم چرا که بحران‌های بعدی منطقه، امنیت بین‌الملل را مخدوش می‌کند.

در کنار موارد ذکر شده، بخش دیگری از دلایل اتخاذ این رویکردهای اشتباه به شیوه حکومت داری این کشور بازمی‌گردد. اخیراً یکی از روزنامه‌نگاران مطرح جهان عرب در یادداشتی گفته است که با رصد حوادث از زمان صدام تاکنون به این جمع‌بندی رسیده که آموزش نواختن پیانو برای حیوانات امری سهل‌تر از آموزش سیاست به حکام سعودی است. اخبار متواتری نیز وجود دارد که نشان می‌دهد ولیعهد جوان این کشور به عنوان صحنه‌گردان اصلی اجرای سیاست‌های مخرب عربستان سعودی تحت تأثیر یکی از مقامات کشوری کوچک در خلیج فارس ایفای نقش می‌کند که این موضوع به تنهایی برای کشوری که داعیه رهبری جهان عرب را دارد بسیار شگفت‌آور و سخیف است.

دیپلمات‌های کشورهای اروپایی و همسایگان نیز در ملاقات‌های خود با مقامات ایرانی مکرراً نسبت به رفتارهای عجیب و دور از منطق سعودی ابراز تعجب می‌کنند.

با توجه به تنش‌های داخلی عربستان، آینده بن سلمان را در این کشور چگونه پیش‌بینی می‌کنید؟

اگر پرونده‌های امروز سعودی در عرصه سیاست خارجی را مرور و با چند سال پیش مقایسه بکنید، مجموعه‌ای از راهبردهای نادرست و تاکتیک‌های نادرست‌تر و طبعاً نتایج خطرناک مشاهده خواهید کرد.

دو ماه بعد از روی کار آمدن خاندان سلمان، تجاوز نظامی به یمن شکل گرفت و مردم یمن را به مرحله‌ای از فقر و آوارگی و فلاکت کشانده که در دوره بعد از جنگ جهانی دوم بی‌سابقه است. عربستان حتماً در این جنگ پیروز نخواهد شد، اما بر فرض محال اگر توانست پیروزی نظامی هم به دست آورد، چگونه می‌خواهد با یک کشور همسایه که این‌گونه همه زیرساخت‌های آن را نابود کرده و هزاران نفر از شهروندان آن را به خاک و خون کشانده است در امنیت زندگی کند؟

خطاهای فاحش در سیاست‌های عربستان به صورت متعدد وجود دارد که بخشی از آن مرتبط با حاکمان جوان و بی‌تجربه این کشور است. مصادیق روشن این اقدامات بدون پشتوانه فکری موضوعاتی چون دخالت غیرمستقیم برای حذف نظام قانونی سوریه با تجهیز تروریست‌ها، قطع رابطه با جمهوری اسلامی ایران به بهانه‌های واهی و اعمال فشار بر سایر کشورهای عربی -

اسلامی برای پیوستن به این روند و درگیری با حکومت قطر و حمایت از معارضان آن است. تمام این موارد به رغم مغایرت و نقض حقوق بین‌الملل، در عمل نتوانسته است هیچ یک از اهداف جاه‌طلبانه و بی‌خردانه طراحان آن را محقق کند و عملاً ثروت مردم مسلمان را صرف استهلاک و نابودی سرزمین‌های اسلامی با خرید سلاح از آمریکا و کشورهای فرامنطقه‌ای کرده است. مجموعه خاندان آل‌سلمان و هم‌پیمانان آنها به واسطه تصمیمات نادرست یک جمع محدود، خسارت‌های عظیمی را متوجه مردم عربستان سعودی و دیگر کشورهای اسلامی کرده‌اند که دیر یا زود با تبعات آن مواجه خواهند شد.

با توجه به جمیع این شرایط به نظر شما امکان حل اختلافات و کاهش تنش میان عربستان و ایران وجود دارد؟ بارها به حاکمان سعودی گفته‌ایم که گام اول در کاهش بحران‌های سیاست خارجی آن کشور و به تبع آن منطقه، انتخاب مسیر و راهبرد درست است و باید قبول کنیم که نمی‌توان واقعیت‌های منطقه را که مهم‌ترین آن اراده مردم هر کشور است، نادیده گرفت. اگر سعودی‌ها گام اول را درست بردارند می‌توانند باب گفت‌وگو با ملت‌ها را باز کنند و منافع خود را در چارچوب رقابت‌های مشروع پیش ببرند. در این حالت منطقه نیز از آرامش و ثبات برخوردار خواهد شد. گام بعدی نیز جبران گذشته است. نمی‌توان شش سال در یک کشور علیه نظام قانونی و مردم آن جنگ به راه انداخت و زیرساخت‌های آن را توسط مزدوران و تروریست‌ها نابود کرد و در نهایت که نتیجه‌ای در میدان حاصل نشد، وارد خدعه و فریب شد و با وعده پول و سرمایه همان اهداف قبل را دنبال کرد.

تا زمانی که تکیه سیاست خارجی سعودی بر پول و تسلیحات کم فایده خریداری شده از غرب باشد، اصلاح اساسی رخ نخواهد داد. به حاکمان سعودی مجدداً توصیه می‌کنیم، مسائل منطقه باید با گفت‌وگو میان کشورهای منطقه حل شود و امید واهی بستن به کمک آمریکا نه مشکلات داخلی سعودی را حل می‌کند و نه مشکلات منطقه را.

چشم‌انداز کوتاه‌مدت و بلندمدت تحولات خاورمیانه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

مسیر حل بحران تروریسم همان‌گونه که قبلاً گفته شد به سمت حل و فصل نهایی در جریان است. از تمام ابزارها و ظرفیت‌های میدانی و سیاسی برای پایان دادن به درگیری‌ها بویژه در سوریه استفاده می‌شود. خوشبختانه مواضع دولت سوریه در حال تثبیت است و روند طبیعی خدمت‌رسانی به مردم نیز جریان دارد. تلاش می‌شود تا با مدل همکاری منطقه‌ای و با مشارکت کشورهای مانند روسیه و ترکیه سرنوشت گروه‌های مسلح معارض باقی مانده نیز سریع‌تر تعیین تکلیف شود.

کشور عراق نیز با درایت دولتمردان، مرجعیت دینی و نیروهای مسلح، سرزمین‌های خود را از داعش بازپس گرفت و در مقابل اشتباه بارزانی و نقشه تجزیه این کشور نیز به صورت هوشمندانه و حساب شده ایستاد و وحدت ملی و سرزمینی را حفظ کرد. شاید مهم‌ترین بحران کنونی منطقه در درجه اول رژیم صهیونیستی باشد که از این تحولات خرسند نیست. رژیم صهیونیستی با استفاده از تروریست‌ها سعی داشت امنیت مرزهای اشغالی خود را حفظ کند. اکنون با خروج تروریست‌ها یکی از ابزارهای خود را از دست داده و احتمال رفتار غیرمعقول از طرف آنها وجود دارد، هرچند هزینه رفتارهای شروانه آنها به مراتب نسبت به گذشته بیشتر شده است.

روند فعلی اجرای برجام را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ آیا ادامه روند فعلی به نتیجه موردنظر نظام (لغو کامل تحریم) منجر خواهد شد؟

در حالی که جامعه جهانی بر غیرقابل مذاکره بودن توافق چندجانبه برجام اجماع داشته و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به کرات پایبندی ایران به تعهداتش را تأیید کرده، اما رئیس‌جمهور آمریکا مسیری متفاوت را در پیش گرفته است و با بی‌اعتنایی به همه قواعد و توافقات بین‌المللی در مسیر اجرای برجام کارشکنی می‌کند.

مسیری را که هیات حاکمه آمریکا با اظهارات و اقدامات خود آغاز کرده‌اند در حقیقت خروج سیاسی این کشور از برجام بوده و تداوم آن فروپاشی این توافق‌نامه را به دنبال خواهد داشت. به طور قطع مسیر اشتباه آمریکایی‌ها به این شکل قابل دوام نیست.

استفاده از ابزار تحریم به معنی اعلام شکست در منطق و مذاکره است. ضمن این‌که استفاده آمریکا از ابزارهای شکست‌خورده تهدید و تحریم علیه ایران فاقد تاثیرگذاری بر اراده جمهوری اسلامی ایران است. عمده تحریم‌های اخیر نیز هرچند غیر قابل قبول و نقض تعهدات آمریکاست اما نمایشی و فاقد اثرگذاری است.

ما از ابتدای مذاکرات نیز از آمریکا انتظار نداشتیم مسیر دشمنی خود را پایان دهد. تأکید رهبر معظم انقلاب نیز در طول مذاکرات بی‌اعتمادی به طرف مقابل بود که بر همین مبنا نیز ساز و کارها و اقداماتی طراحی شده است که متناسب با بدعهدی طرف مقابل و تجربه‌های گذشته اجرا خواهد شد. راهبرد ما در برابر نقض تعهدات طرف‌های مقابل اجرای اقداماتی است که در کوتاه‌ترین زمان و با حداقل هزینه شرایط منافع جمهوری اسلامی ایران را تأمین کند.

از نظر جنابعالی برجام بدون آمریکا تا چه میزانی منطقی و واقعی است؟ آیا بدون حضور آمریکا می‌توان به پایبندی اروپا اعتماد کرد؟

برجام توافقی است که بر مبنای آن تحریم‌ها علیه ایران لغو شود و در مقابل برنامه هسته‌ای ایران تحت نظارت بیشتر و برخی محدودیت‌ها قرار گیرد. اگر قرار باشد تحریم‌ها باقی بمانند دلیلی برای باقی ماندن برجام با آمریکا یا بدون این کشور وجود نخواهد داشت. ملاک ارزیابی ما نیز اقدامات عملی طرف‌های مقابل است و به مواضع سیاسی و بازی‌های رسانه‌ای توجهی نخواهیم داشت.

مواضع اروپایی‌ها در قبال تحریم‌های موشکی را چطور می‌بینید؟ چه تذکری به آنها داده شده است؟

توانمندی‌ها و ظرفیت‌های دفاعی متعارف جمهوری اسلامی ایران به‌هیچ‌وجه قابل مذاکره نبوده و با رویکرد بازدارندگی در برابر تهدیدات براساس برنامه‌های ملی تداوم خواهد یافت. همان‌گونه که بارها اعلام کرده‌ایم مسیر حفظ و ارتقای قدرت دفاعی ایران و بالندگی نیروهای مسلح اعم از سپاه و ارتش و بسیج و تداوم ایفای نقش منطقه‌ای فعال در مبارزه با تروریسم و دفاع از ملت‌های مظلوم منطقه غیرقابل تغییر است.

قدرت موشکی جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان بخش مهمی از توان بازدارنده دفاعی، برپایه ظرفیت‌های بومی و تجربیات هشت سال دفاع مقدس و در اوج تحریم‌های ظالمانه علیه کشور ما ایجاد شده و دانشمندان انقلابی ایران اسلامی نشان داده‌اند که هرگز پشت سد تحریم‌ها متوقف نخواهند شد و آن را به فرصتی برای جهش به سطوح بالاتری از توانمندی و اقتدار تبدیل خواهند کرد.

براساس خبرهای منتشر شده از سوی رسانه‌ها قرار است امروز برای اولین بار نشست‌های در سطح سران سه کشور ضامن مناطق کاهش تنش شامل ایران، روسیه و ترکیه در شهر سوچی روسیه تشکیل شود آیا روند تحولات سوریه وارد مرحله جدیدی شده است؟

بحران سوریه وارد فاز جدیدی شده است. در طول هفت سال گذشته تروریست‌های وارداتی با حمایت خارجی همه توان خود را برای سقوط دولت سوریه به‌کار گرفتند و صدها هزار نفر از نظامیان و مردم غیرنظامی جان خود را در این بحران از دست دادند. دولت قانونی سوریه بر اساس وظایف ذاتی که دفاع از تمامیت ارضی و استقلال و حاکمیت ملی و دفاع از مردم سوریه بود، توانست با کمک ایران و روسیه و گروه‌های مقاومت کشور را از خطر تجزیه و سقوط نجات دهد. به دنبال ایجاد ثبات نسبی در میادین نبرد، تشکیل فرآیند سیاسی آستانه برای ایجاد مناطق کاهش تنش و نظارت بر آن به عنوان مرحله جدیدی در کاهش بحران در سوریه مورد توجه قرار گرفت. حدود یک سال از این فرآیند می‌گذرد و با برگزاری هفت دور نشست، دستاوردهای خوبی حاصل شده است. در حال حاضر در برهه‌ای قرار گرفته‌ایم که تروریست‌ها به انتهای راه رسیده‌اند، کشورهای حامی آنها مایوس شده‌اند و دولت سوریه قوی‌تر از گذشته بر کشور مسلط است لذا شرایط برای شکل‌دهی یک گفت‌وگوی فراگیر ملی میان دولت، جریان‌های سیاسی و مخالفانی که راه‌حل غیرنظامی را انتخاب کرده‌اند، فراهم شده است. ایران که از ابتدای بحران سوریه بر لزوم اتخاذ راه‌حل سیاسی تاکید داشت، امروز خرسند است که این رویکرد مورد اقبال بازیگران داخلی و خارجی در سوریه نیز قرار گرفته است. ما همان‌طور که از ابتدای شکل‌گیری این بحران برای خنثی‌سازی تهدیدات نظامی تروریست‌ها به‌طور جدی کمک کردیم در این دوره نیز نقش فعال خود را برای تحقق اراده مردم سوریه در مسیر شکل‌گیری آینده این کشور پی خواهیم گرفت.

مریم شریف‌زاده - سیاسی